

**Проблемні питання
застосування
КПК та засоби адвоката для
їх вирішення на основі досвіду
надання безоплатної
вторинної правової допомоги**

Євген Трішин

Основні причини виникнення проблем застосування норм КПК 2012

- Відсутність чіткого визначення, та суміжність норм в новому кримінально-процесуальному кодексі
- Проблеми, пов'язані із відсутністю уніфікованої практики застосування норм КПК
- Неналежне організаційне та майнове забезпечення правоохоронних органів та судів
- Підсвідоме небажання сприйняття нового КПК та сталість звичок за КПК 1960 року

Строки, виклики, повідомлення

- Всі процесуальні дії повинні виконуватися виключно у встановленні КПК строки (ст. 116)
- Виклик особи здійснюється не пізніше ніж за три дні.

Особа вважається такою, що повідомлена про виклик, якщо:

- їй вручено / оголошено повістку під розпис;
- від особи надійшло підтвердження отримання повідомлення електронною поштою (лист-відповідь);

- Повідомлення є процесуальною дією (ст. 111)
- Повідомлення особи про підозру здійснюється за правилами глав 6 та 11 КПК України

Підслідність та юрисдикція органів досудового розслідування

Підслідність за категоріями кримінальних правопорушень визначається статтею 216 КПК України

Зміна підслідності справ допускається лише:

- якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування (ч. 5 ст. 216 КПК);
- в разі доручення Генеральним прокурором України, його заступниками, прокурором Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняними до них прокурорами проведення досудового розслідування іншому органу (ч. 5 ст. 36 КПК)

Зміна підслідності здійснюється за вмотивованою постановою відповідного прокурора про що вноситься інформація до ЄРДР

(п.п 6 п.2.1 Положення про порядок ведення ЄРДР, затвердженого Наказом ГП України №69 від 17.08.2012 року)

Запобіжні заходи

- ❑ Неадекватність та не співмірність запобіжного заходу, що застосовується відносно особи, яка підозрюється / обвинувачується у скоєнні окремих категорій кримінальних правопорушень
- ❑ Негативну усталена практика сторони обвинувачення обов'язковості застосування запобіжного заходу (в супереч вимогам ст. 177 КПК України)
- ❑ Неможливість застосувати ЗЕК через недостатнє матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів
- ❑ Відсутнє чітке визначення альтернативних запобіжних засобів екстрадиційному арешту (ст. 585 КПК)

Затримання особи

- Час та місце фактичного затримання (об'єктивне визначення з огляду ст. 209 КПК України)
- Медичне освідчування при затриманні та помещенні особи до ІТТ (порядок та процедура)
- Вільний доступ до затриманого, як гарантія діяльності захисника та забезпечення права на захист (при конфіденційному побаченні та в ІТТ)
- Психологічний контакт адвоката із затриманою особою (довіра клієнта до адвоката)
- Негативні явища в адвокатській спільноті (**“кишенькові адвокати”**)

Речові докази, документи, майно

- ❑ Кримінально-процесуальний кодекс не наводить чіткого визначення порядку надання стороною обвинувачення речам та документам статусу “речовий доказ”
- ❑ Не допускається використання в кримінальному провадженні як речового доказу предметів та документів, отриманих стороною обвинувачення із порушенням порядку їх одержання, або заходу їх забезпечення у провадженні
- ❑ Звернення слідчого / прокурора до слідчого судді із клопотанням про надання тимчасового доступу до речей та документів може здійснюватись з метою наступного звернення з клопотанням про обшук (зловживання правом)
- ❑ Тимчасово вилучатися та бути арештованим може майно лише підозрюваного та обвинуваченого (обмежене тлумачення)

Форми участі та впливу адвоката у кримінальному провадженні

Активна участь адвоката в досудовому розслідуванні:

- пошук свідків та очевидців подій, речових доказів;
- ініціювання слідчих дій, в тому числі особисто (з дозволу суду/слідчого судді)
- власне / незалежне документування (відібрання письмових пояснень, здійснення фото- і відеозйомки, звукозапису, складання доповідних записок, довідок, запитів тощо)

Контроль адвокатом за додержанням норм КПК

- оскарження рішень, дій та бездіяльності прокурора та слідчого, рішень слідчого судді
- винесення вимог відповідальній особі
- складення протоколів, подань, подача заяв про вчинення кримінального правопорушення

Засоби впливу та реагування

Основними засобами реагування та оскарження є звернення до слідчого судді в порядку ст. 303 КПК України

КПК визначає чіткий порядок та обмежені випадки можливості звернення з такою скаргою до слідчого судді , а також можливості оскаржень його рішень

Альтернативні засоби:

- оскарження будь-які рішення, дій або бездіяльності слідчого, керівника органу досудового розслідування

(ст. 36 КПК, ст. 12, 29, 30, 32 ЗУ “Про прокуратуру ” (1991 року), ст. 25, 26 ЗУ “Про прокуратуру ” (2014 року);

- оскарження в порядку статті 315 КПК України
- звернення із заявою про вчинення кримінального правопорушення (в т.ч. щодо невиконання судового рішення)

Особливий засіб реагування порушень прав людини – звернення до слідчого судді / суду в порядку **статті 206 КПК**

- ❑ Захисник є учасником кримінального провадження, який користується усіма правами свого підзахисного (ч. 4 ст. 46 КПК)
- ❑ Сторона обвинувачення у кримінальному провадженні повинна здійснювати збір доказів не лише на обґрунтування обвинувачення, а й таких що виправдовуватимуть підозрюваного / обвинуваченого
- ❑ Всі неврегульованості або неоднозначності в кримінальному процесі мають вирішуватись із застосуванням загальних засад кримінального провадження визначені ст. 7 КПК України
- ❑ Сторона захисту повинна вичерпно скористатися усіма наданими можливостями та правами у кримінальному провадженні для забезпечення можливості в наступному звернутися до ЄСПЛ

Дякую за увагу